

Załącznik do uchwały Nr 2/2024
Zgromadzenia Ogólnego Polskiej Akademii Nauk
z dnia 20 czerwca 2024 r.

REGULAMIN WYBORU CZŁONKÓW AKADEMII, TRYBU UTRATY CZŁONKOSTWA, POZBAWIENIA STATUSU CZŁONKA ORAZ REZYGNACJI Z CZŁONKOSTWA AKADEMII

Regulamin określa:

- 1) tryb zgłaszania kandydatów na członków Akademii wraz z rekomendacjami;
- 2) sposób i tryb przeprowadzania wyboru członków krajowych, do których należą członkowie rzeczywisci i członkowie korespondenci, a także członków zagranicznych Akademii;
- 3) tryb utraty członkostwa, pozbawienia statusu członka lub rezygnacji z członkostwa Akademii.

Rozdział I.

Tryb zgłaszania kandydatów wraz z rekomendacjami oraz sposób i tryb przeprowadzania wyborów członków Akademii

§ 2.

1. Prezydium Akademii, na wniosek Prezesa Akademii, podejmuje uchwały o terminie przeprowadzenia wyborów członków krajowych i zagranicznych Akademii oraz o terminie zgłaszania kandydatów.

2. Prezes Akademii podaje do publicznej wiadomości uchwały, o których mowa w ust. 1, w terminie 14 dni od dnia ich podjęcia.

3. Prezydium Akademii, na wniosek Prezesa Akademii, podejmuje uchwały o liczbie obsadzanych miejsc członków korespondentów, rzeczywistych i zagranicznych na poszczególnych wydziałach Akademii.

§ 2a.²⁾

Wszelka dokumentacja dotycząca zgłoszonych kandydatur na członków Akademii jest gromadzona i udostępniana członkom krajowym Akademii przez Elektroniczny System Obsługi Wyborów, zwanym dalej "systemem ESOW".

§ 3.

1. Kandydata na członka korespondenta może zgłaszać:

- 1) trzech członków Akademii, lub
- 2) rada naukowa instytutu naukowego lub instytutu badawczego posiadającego prawo nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego, lub
- 3) senat uczelni posiadającej uprawnienie do nadawania stopnia doktora habilitowanego, lub
- 4) pięć osób, które wyróżniają się szczególnym dorobkiem naukowym i autorytetem, wśród których co najmniej jedna osoba jest zatrudniona za granicą na stanowisku profesora lub równorzędnym, a pozostałe posiadają tytuł profesora nadany w Rzeczypospolitej Polskiej.

²⁾ Dodany przez § 1 pkt 1 uchwały nr 5/2025 Zgromadzenia Ogólnego Polskiej Akademii Nauk z 11 grudnia 2025 r. zmieniająca uchwałę w sprawie regulaminu określającego tryb zgłaszania kandydatów wraz z rekomendacjami oraz sposób i tryb wyboru członków Akademii, tryb utraty członkostwa, pozbawienia statusu członka lub rezygnacji z członkostwa Akademii.

2. Członek Akademii nie może zgłosić więcej niż dwóch kandydatów na członka korespondenta.

§ 4.

1.³⁾ Zgłoszenie kandydata na członka korespondenta zawiera pisemną rekomendację sporządzoną przez zgłaszających. Do zgłoszenia powinno być załączone uzasadnienie kandydatury.

2. Prezes Akademii przekazuje wiceprezesom nadzorującym wydziały oraz dziekanom wydziałów zgłoszone kandydatury zgodnie ze specjalnościami naukowymi kandydatów.

§ 5.

1. Członkowie rzeczywiści wybierani są spośród członków korespondentów.

2. Kandydatura na członka rzeczywistego może być zgłoszona przez trzech członków krajowych właściwego wydziału.

3.⁴⁾ Zgłoszenie kandydata na członka rzeczywistego powinno zawierać pisemną rekomendację. Do zgłoszenia powinno być załączone uzasadnienie kandydatury.

§ 6.

1. Kandydata na członka zagranicznego może zgłaszać:

- 1) trzech członków Akademii lub
- 2) rada naukowa instytutu naukowego lub instytutu badawczego posiadającego prawo nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego, lub
- 3) senat uczelni posiadający uprawnienie do nadawania stopnia doktora habilitowanego lub
- 4) pięć osób, które wyróżniają się szczególnym dorobkiem naukowym i autorytetem, wśród których co najmniej jedna osoba jest zatrudniona za granicą na stanowisku profesora lub równorzędnym, a pozostałe posiadają tytuł profesora nadany w Rzeczypospolitej Polskiej.

2.⁵⁾ Zgłoszenie kandydata na członka zagranicznego zawiera pisemną rekomendację sporządzoną przez zgłaszających. Do zgłoszenia powinno być załączone uzasadnienie kandydatury.

3. Dziekan wydziału zwraca się do właściwych komitetów naukowych o zaopiniowanie kandydatów na członków zagranicznych.

§ 6a.⁶⁾

Kandydat na członka Akademii wyraża zgodę na kandydowanie i w razie wyboru na podjęcie obowiązków wynikających z członkostwa w Akademii. Zgoda zostaje wyrażona przy pomocy systemu ESOW.

§ 7.

1. Po podaniu do publicznej wiadomości uchwały, o której mowa w § 2 ust.1, zebrania plenarne wydziałów ustalają liczbę członków zespołów rekomendujących oraz dokonują ich wyboru. Zespoły rekomendujące działają w ramach każdego z wydziałów, do czasu zakończenia procesu wyborczego.

³⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 2 uchwały, o której mowa w odnośniku 1

⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 3 uchwały, o której mowa w odnośniku 1

⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 4 uchwały, o której mowa w odnośniku 1

⁶⁾ Dodany przez § 1 pkt 5 uchwały, o której mowa w odnośniku 1

2. Zespół rekomendujący liczy od 5 do 11 członków, odzwierciedlających zróżnicowanie dyscyplin reprezentowanych przez wydział.

3. Zebranie plenarne wydziału dokonuje wyboru członków zespołu rekomendującego w głosowaniu tajnym zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy ogólnej liczby członków krajowych wchodzących w skład danego wydziału.

4. Zadaniem zespołu rekomendującego jest przedstawienie zebraniu plenarnemu wydziału rekomendowanych kandydatów na członków korespondentów spośród zgłoszonych kandydatur na tych członków.

§ 8.

1. Zespoły rekomendujące kierują się w szczególności następującymi kryteriami:

- 1) dorobkiem naukowym kandydatów, który powinien być oceniany na podstawie kryteriów merytorycznych, a nie ilościowych – w szczególności, w ocenie należy uwzględnić oryginalność osiągnięć oraz wpływ na rozwój nauki; kryteria bibliometryczne powinny odgrywać rolę pomocniczą;
- 2) potencjałem naukowym kandydatów, który powinien odzwierciedlać zarówno dotychczasowe ich osiągnięcia, jak i brać pod uwagę potencjał dalszego rozwoju naukowego.

2. Zespoły rekomendujące biorą także pod uwagę:

- 1) parytety - dążenie do wyrównania pośród członków krajowych Akademii parytetu płci, parytetu dyscyplin oraz parytetu środowiskowo-geograficznego;
- 2) udział członków seniorów w całkowitej liczbie członków Akademii;
- 3) aktywność – zaangażowanie kandydatów w działalność na rzecz środowiska naukowego, w tym tworzenie szkoły naukowej.

3. W przypadku stwierdzenia braków formalnych zgłoszenia kandydatury na członka korespondenta zespół rekomendujący zwraca się do zgłaszających kandydaturę o uzupełnienie wniosku o brakujące informacje lub dokumenty.

4. Zespół rekomendujący może zwrócić się do właściwych komitetów Akademii o zaopiniowanie zgłoszonych kandydatur na członków korespondentów.

5. Zespół rekomendujący przedstawia zebraniu plenarnemu wydziału alfabetyczną listę rekomendowanych kandydatów na członków korespondentów w liczbie nie większej niż dwukrotność liczby miejsc przyznanych wydziałowi.

6. Zespół rekomendujący przedstawia pisemne uzasadnienie dla każdego z rekomendowanych kandydatów na członka korespondenta.

7. Kandydaci na członków korespondentów, których dorobek należy do dyscyplin reprezentowanych przez różne wydziały, na wniosek dziekanów, są oceniani wspólnie przez zespoły rekomendujące utworzone na tych wydziałach, które decydują również o tym, na którym wydziale ma być przedstawiona kandydatura.

§ 9.

1. ⁷⁾ Członkom krajowym wydziału udostępniana jest, w systemie ESOW, dokumentacja dotycząca zgłoszonych kandydatur na członków krajowych i zagranicznych oraz uzasadnienia sporządzone przez zespół rekomendujący dotyczące kandydatów na członków korespondentów, co najmniej na 30 dni przed zebraniem plenarnym wydziału, na którym ustalane są listy kandydatów na członków Akademii.

⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 6 lit. a uchwały, o której mowa w odnośniku 1

2. Zebranie plenarne wydziału wyłania kandydatów na członków korespondentów spośród wszystkich zgłoszonych kandydatów, ułożonych w porządku alfabetycznym; pod nazwiskiem kandydata na członka korespondenta rekomendowanego przez zespół rekomendujący umieszcza się dopisek: „kandydatura rekomendowana przez zespół rekomendujący”.

3. Zebranie plenarne wydziału wyłania kandydatów na członków rzeczywistych spośród wszystkich zgłoszonych kandydatów na członków rzeczywistych, ułożonych w porządku alfabetycznym.

4. Zebranie plenarne wydziału wyłania kandydatów na członków zagranicznych spośród wszystkich zgłoszonych kandydatów na członków zagranicznych, ułożonych w porządku alfabetycznym.

4a.⁸⁾ W zebraniu plenarnym wydziału, podczas którego wyłaniani są kandydaci na członków Akademii, biorą udział jedynie członkowie krajowi Akademii.

5.⁹⁾ Zebranie plenarne wydziału wyłania kandydatów na członków Akademii w głosowaniu tajnym bezwzględną większością głosów, w obecności co najmniej połowy ogólnej liczby członków krajowych wchodzących w skład danego wydziału. Głosowanie powtarza się w przypadku kandydatów, które uzyskały tę samą liczbę głosów, o ile uwzględnienie wszystkich tych osób spowodowałoby przekroczenie liczby przyznanych wydziałowi miejsc.

5a.¹⁰⁾ Wzór karty do głosowania stanowi załącznik Nr 1 do niniejszego regulaminu.

6. Dziekan wydziału przekazuje Prezesowi Akademii protokół z zebrania plenarnego wydziału oraz listy kandydatów na członków Akademii. Liczba kandydatów wyłonionych przez wydział nie może przekraczać liczby przyznanych wydziałowi miejsc.

§ 10.¹¹⁾

Listy kandydatów na członków Akademii wyłonionych przez wydziały wraz z dokumentacją dotyczącą tych osób są udostępniane członkom Zgromadzenia Ogólnego Akademii przez system ESOW co najmniej na dwa tygodnie przed sesją Zgromadzenia Ogólnego Akademii, na której ma być dokonany wybór członków Akademii.

§ 11.

1. Zgromadzenie Ogólne Akademii wyłania ze swego grona komisję skrutacyjną.
2. W skład komisji skrutacyjnej wchodzi po jednym przedstawicielu każdego z wydziałów.
3. Komisja skrutacyjna wybiera ze swego składu przewodniczącego.

§ 12.

Zgromadzenie Ogólne Akademii wybiera członków Akademii w głosowaniu tajnym, bezwzględną większością głosów, w obecności co najmniej 1/3 liczby członków krajowych Akademii.

§ 13.

1. Głosowanie na członków Akademii odbywa się za pomocą kart wyborczych opatrzonych pieczęcią Akademii zawierających imiona i nazwiska kandydatów wyłonionych przez wydziały, w porządku alfabetycznym, z podziałem na wydziały.

⁸⁾ Dodany przez § 1 pkt 6 lit. b uchwały, o której mowa w odnośniku 1

⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 6 lit. c uchwały, o której mowa w odnośniku 1

¹⁰⁾ Dodany przez § 1 pkt 6 lit. d uchwały, o której mowa w odnośniku 1

¹¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 7 uchwały, o której mowa w odnośniku 1

2. Głosowanie odbywa się przez postawienie znaku „X” przy nazwisku kandydata. Głos jest ważny, jeśli na karcie wyborczej postawiono nie więcej znaków X, niż miejsc do obsadzenia, z uwzględnieniem ich podziału na wydziały.

3. ¹²⁾ Wzór karty do głosowania stanowi załącznik Nr 2 do niniejszego regulaminu.

§ 14.

1. Komisja skrutacyjna odbiera wypełnione karty do głosowania, oblicza głosy i ustala wynik głosowania.

2. Komisja skrutacyjna sporządza protokół z wykonanych czynności, który podpisują wszyscy jej członkowie.

3. Przewodniczący komisji skrutacyjnej ogłasza wyniki wyborów Zgromadzeniu Ogólnemu Akademii podczas tej samej sesji, na której odbyły się wybory.

§ 15.

Zgromadzenie Ogólne Akademii podejmuje uchwałę w sprawie ważności wyboru członków Akademii.

§ 16.

Na podstawie dokonanego wyboru Prezes Akademii dokonuje aktu powołania członków Akademii.

Rozdział II.

Tryb utraty członkostwa, pozbawienia statusu członka lub rezygnacji z członkostwa Akademii

§ 17.

1. Utrata statusu członka Akademii następuje z mocy prawa z dniem uprawomocnienia się wyroku sądu powszechnego skazującego za przestępstwo umyślne lub przestępstwo skarbowe.

2. Prezes Akademii o utracie statusu członka informuje Prezydium Akademii oraz podaje do wiadomości Zgromadzeniu Ogólnemu Akademii na najbliższej sesji.

3. Prezes Akademii zawiadamia zainteresowanego o utracie statusu członka Akademii.

§ 18.

1. Postępowanie wyjaśniające w sprawie pozbawienia statusu członka Akademii w razie naruszenia zasad etyki w nauce wszczyna właściwy wydział na wniosek trzech członków Akademii lub z własnej inicjatywy.

2. Wydział po zebraniu dowodów oraz wysłuchaniu zainteresowanego, któremu przysługuje prawo przedstawienia swojego stanowiska w tej sprawie, zwraca się do Komisji do spraw etyki w nauce o wydanie opinii, przedkładając zebraną dokumentację oraz wyjaśnienia zainteresowanego.

3. Wydział, w głosowaniu tajnym, przy obecności co najmniej połowy liczby członków krajowych, zwykłą większością głosów podejmuje uchwałę w sprawie zaopiniowania pozbawienia statusu członka Akademii.

4. Dziekan wydziału przekazuje Prezesowi Akademii uchwałę wydziału wraz z dokumentacją.

5. Prezes Akademii przedkłada Zgromadzeniu Ogólnemu Akademii wniosek o pozbawienie statusu członka Akademii.

¹²⁾ Dodany przez § 1 pkt 8 uchwały, o której mowa w odnośniku 1

§ 19.

1. Pozbawienie statusu członka Akademii następuje z dniem podjęcia uchwały przez Zgromadzenie Ogólne Akademii.

2. Prezes Akademii przekazuje zainteresowanemu uchwałę Zgromadzenia Ogólnego Akademii.

§ 20.

1. Członek Akademii, który chce zrezygnować z członkostwa Akademii, składa wniosek w tej sprawie do Prezesa Akademii. Rezygnacja jest skuteczna z dniem złożenia wniosku.

2. Prezes Akademii informuje o rezygnacji dziekana właściwego wydziału.

§ 21.

1. Członek krajowy, który zrzekł się obywatelstwa polskiego, może złożyć wniosek do Prezesa Akademii o zmianę statusu członka krajowego na status członka zagranicznego w terminie nieprzekraczającym 12 miesięcy.

2. Prezes Akademii przekazuje wniosek do właściwego wydziału o zajęcie stanowiska w drodze uchwały.

3. Prezes Akademii przedstawia Zgromadzeniu Ogólnemu Akademii wniosek o zmianę statusu członkostwa.

4. Zgromadzenie Ogólne Akademii podejmuje uchwałę w sprawie zmiany statusu członkostwa zwykłą większością głosów w obecności co najmniej 1/3 liczby członków krajowych Akademii.

§ 22.

1. Członek zagraniczny, który otrzymał obywatelstwo polskie, może złożyć wniosek do Prezesa Akademii o zmianę statusu członka zagranicznego na status członka korespondenta w terminie nieprzekraczającym 12 miesięcy.

2. Prezes Akademii przekazuje wniosek do właściwego wydziału o wyrażenie opinii w drodze uchwały.

3. Prezes Akademii przedstawia Zgromadzeniu Ogólnemu Akademii wniosek o zmianę statusu członkostwa, jeśli nie spowoduje to przekroczenia ustawowej liczby członków krajowych Akademii.

4. Zgromadzenie Ogólne Akademii podejmuje uchwałę w sprawie zmiany statusu członkostwa zwykłą większością głosów w obecności co najmniej 1/3 liczby członków krajowych Akademii.